

دانشگاه پیام نور

پیاده سازی سری زمانی تک متغیره

با زبان پایتون

پروژه فناوری اطلاعات دوره کارشناسی

مهندسی کامپیوتر گرایش نرم افزار

ارائه شده به:

گروه علمی فناوری اطلاعات و ارتباطات

دانشکده فنی مهندسی

دانشگاه پیام نور مرکز تهران شمال

استاد راهنما:

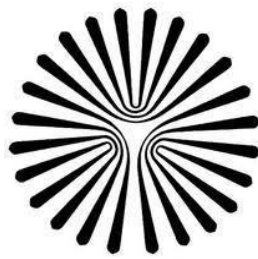
دکتر سیدعلی رضوی ابراهیمی

توسط:

فرزاد صحرائی

پاییز ۱۳۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

پیاده سازی سری زمانی تک متغیره

با زبان پایتون

پروژه فناوری اطلاعات دوره کارشناسی

مهندسی کامپیوتر گرایش نرم افزار

ارائه شده به:

گروه علمی فناوری اطلاعات و ارتباطات

دانشکده فنی مهندسی

دانشگاه پیام نور مرکز تهران شمال

استاد راهنما:

دکتر سیدعلی رضوی ابراهیمی

توسط:

فرزاد صحرایی

پاییز ۱۳۹۹

امروزه با افزایش حجم اطلاعات و نیاز مبرم به تحلیل و پیشبینی روند اطلاعات در آینده جهت امور اقتصادی، اجتماعی و غیره، روش‌های تحلیل داده پا به عرصه وجود نهاده‌اند. یکی از این روش‌ها، تحلیل سری زمانی است. تمامی این مباحث بسیار گسترده هستند و دانش بسیاری در زمینه اقتصاد سنجی، علوم کامپیوتر و سخت افزار در این عرصه وجود دارد. در این مستند به پیاده سازی سری زمانی تک متغیره می‌پردازیم.

در این پروژه ابتدا به تعاریف اولیه سری زمانی و در پایان به بحث پیاده سازی آن خواهیم پرداخت.

مطالب این پروژه در دو فصل تنظیم شده است.

فصل اول به مقدمه‌ای بر سری زمانی و تعاریف آن پرداخته شده است که باعث فهم بهتر فصل بعد می‌شود.

در فصل دوم به پیاده سازی سری زمانی در محیط پایتون و رابط گرافیکی آن با زبان C# خواهیم پرداخت.

فهرست

۱	فصل اول	۱
۱-۱	مقدمه	۱-۱
۱-۲	سری زمانی	۱-۲
۱-۳	مولفه‌های سری زمانی	۱-۳
۱-۴	وضعیت ایستایی روند اطلاعات در سری زمانی	۱-۴
۱-۵	وضعیت ایستایی روند اطلاعات در سری زمانی	۱-۵
۱-۵-۱	عملگر میانگین متحرک	۱-۵-۱
۱-۶	تحلیل سری زمانی	۱-۶
۱-۶-۱	روش پیش‌بینی میانگین متحرک	۱-۶-۱
۱-۶-۲	روش پیش‌بینی اتورگرسیو	۱-۶-۲
۱-۶-۳	روش پیش‌بینی میانگین متحرک-اتورگرسیو	۱-۶-۳
۱	فصل دوم	۱
۲-۱	مقدمه	۲-۱
۲-۲	نصب نیازمندیهای تولید سامانه	۲-۲
۲-۳	مشخصات نرم افزاری پروژه	۲-۳
۲-۴	پیاده‌سازی سری زمانی با زبان پایتون	۲-۴
۲-۵	پیاده‌سازی رابط کاربری	۲-۵
۲۶	تقدیر	۲۶

فصل اول

نگاهی به سری‌های زمانی

۱-۱ مقدمه

سری زمانی مجموعه‌ای از نقاط داده به ترتیب زمانی فهرست شده است. معمولاً، یک سری زمانی یک توالی است که در نقاط متوالی با فاصله مساوی از زمان گرفته می‌شود. بنابراین توالی داده‌های زمان گسسته است. تجزیه و تحلیل سری‌های زمانی می‌تواند مفید باشد تا ببینید که دارایی امنیتی یا متغیر اقتصادی معین در طول زمان چگونه تغییر می‌کند. به عنوان مثال از سری‌های زمانی برای محاسبه ارتفاعات جزر و مد اقیانوس‌ها، تعداد لکه‌های خورشید و مقدار بسته شدن روزانه میانگین‌ها متغیرهای اقتصادی مانند روند عملکرد یک سهم در بورس و یا نرخ رشد تورم و نقدینگی استفاده می‌شود.

سری‌های زمانی که به صورت نمودار خطی رسم می‌شوند، به طور کلی در آمار، پردازش سیگنال، تشخیص الگو، اقتصاد سنجی، امور مالی ریاضی، پیش بینی هوا، پیش بینی زلزله، مهندسی کنترل، نجوم، مهندسی ارتباطات و عمدتاً در هر حوزه‌ای از علمی و مهندسی که شامل اندازه گیری‌های زمانی است، استفاده می‌شوند.

در این فصل به تعریف سری سری زمانی به صورت کلی می‌پردازیم.

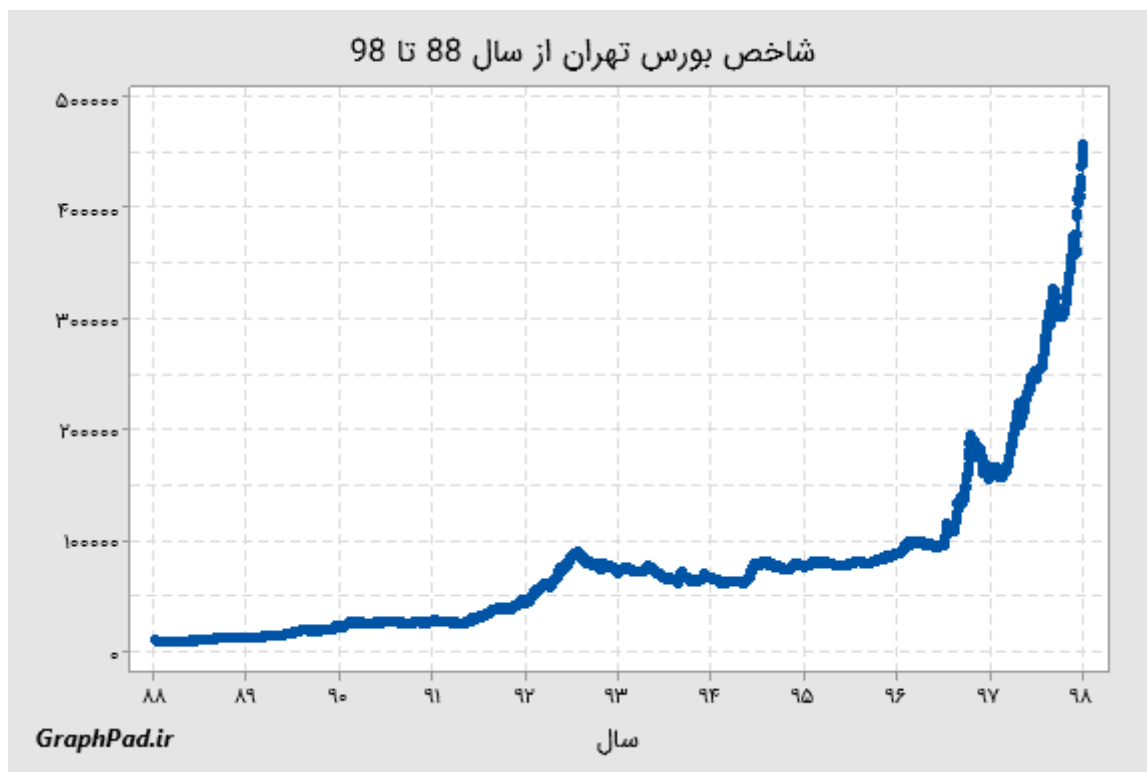
۱-۲ سری زمانی

دنباله‌ای از داده‌ها که در یک محدود زمانی جمع‌آوری شده‌اند، یک سری زمانی را تشکیل می‌دهند. این داده‌ها تغییراتی که پدیده در طول زمان دچار شده را منعکس می‌کنند. بنابراین می‌توانیم این مقادیر را یک بردار وابسته به زمان بدانیم. در این حالت اگر X یک بردار باشد، سری زمانی را می‌توان به صورت زیر نشان داد؛ که در آن t ، بیانگر زمان و X نیز یک متغیر تصادفی است.

$$X(t), t = 0, 1, 2, 3, \dots$$

طبق این تعریف زمان $t=0$ نیز قابل تعریف است. این لحظه می‌تواند زمان تولد یک پدیده یا هنگامی باشد که اولین اطلاعات در آن لحظه ثبت شده است. به این ترتیب $X(t)$ متغیر تصادفی X را در زمان t نشان می‌دهد. مقادیرهای مشاهده شده این متغیر تصادفی دارای ترتیبی هستند که زمان وقوع هر داده را نشان می‌دهند.

اگر متغیر تصادفی X ، یک بعدی باشد، یعنی از بین ویژگی‌های مختلف یک پدیده فقط از یکی ویژگی برای ایجاد مدل سری زمانی استفاده شود، مدل را «یک متغیره» (Univariate) می‌نامند. ولی اگر از چندین ویژگی برای ایجاد مدل سری زمانی استفاده شود، مدل سری زمانی را «چند متغیره» (Multivariate) می‌گویند.

نمونه‌ای از سری زمانی تک متغیره

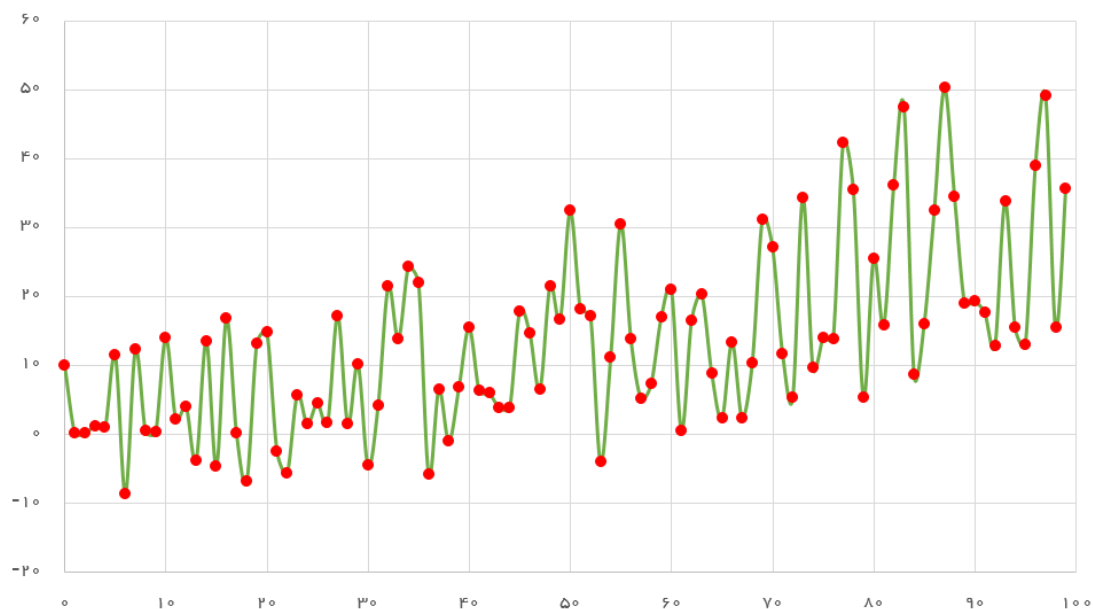
۱-۳ مولفه‌های سری زمانی

معمولاً می‌توان الگوی رفتار یا مدل تغییرات یک سری زمانی را به چهار مولفه تفکیک کرد. این مولفه‌ها شامل «رشد» (Trend)، «تناوب» (Cyclic)، «فصل» (Seasonal) و «تغییرات نامعمول» (Irregular) هستند. اگر نمودار مربوط به داده‌های سری زمانی را برحسب زمان ترسیم کنیم می‌توانیم این مولفه‌ها را تشخیص دهیم در نتیجه شناخت بهتری از داده‌های سری زمانی خواهیم داشت. در ادامه به معرفی و بررسی هر یک از این مولفه‌ها می‌پردازیم.

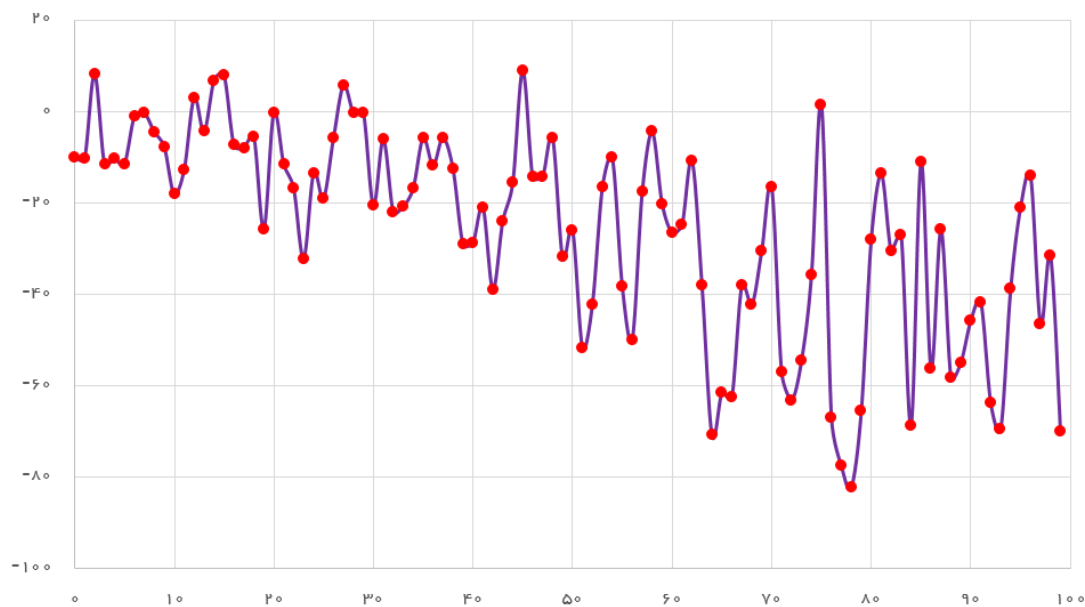
رشد (Trend): تمایل سری زمانی به افزایش، کاهش یا حتی ثابت بودن، روند را تشکیل می‌دهد. در یک سری زمانی با روند افزایشی، انتظار داریم مقادیرهای سری زمانی در زمان‌های $t=1$ و $t=2$ به صورت $X(1) \leq X(2)$ باشند. برای مثال روند برای سری زمانی مربوط به میزان جمعیت یا

سرمایه در بازار بورس به صورت افزایشی، ولی روند برای میزان مرگ و میر با توجه به پیشرفت در امور پزشکی، کاهشی است.

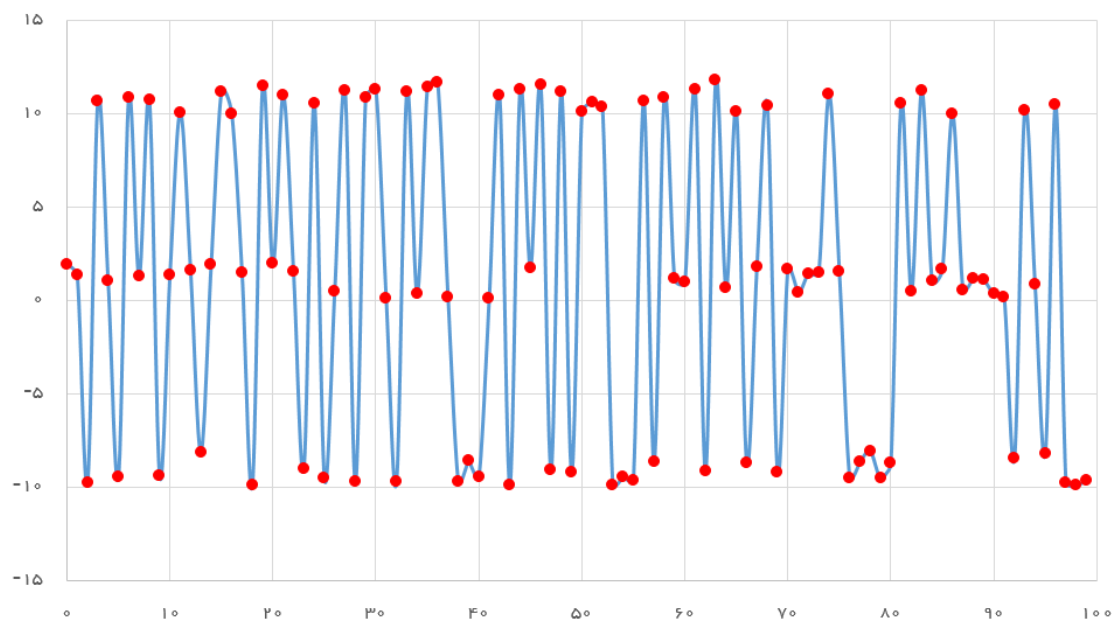
در تصویرهای زیر سه نمودار مربوط به سه سری زمانی در ۱۰۰ زمان مختلف با روندهای افزایشی، ثابت و کاهشی نشان داده شده است.

روند افزایشی

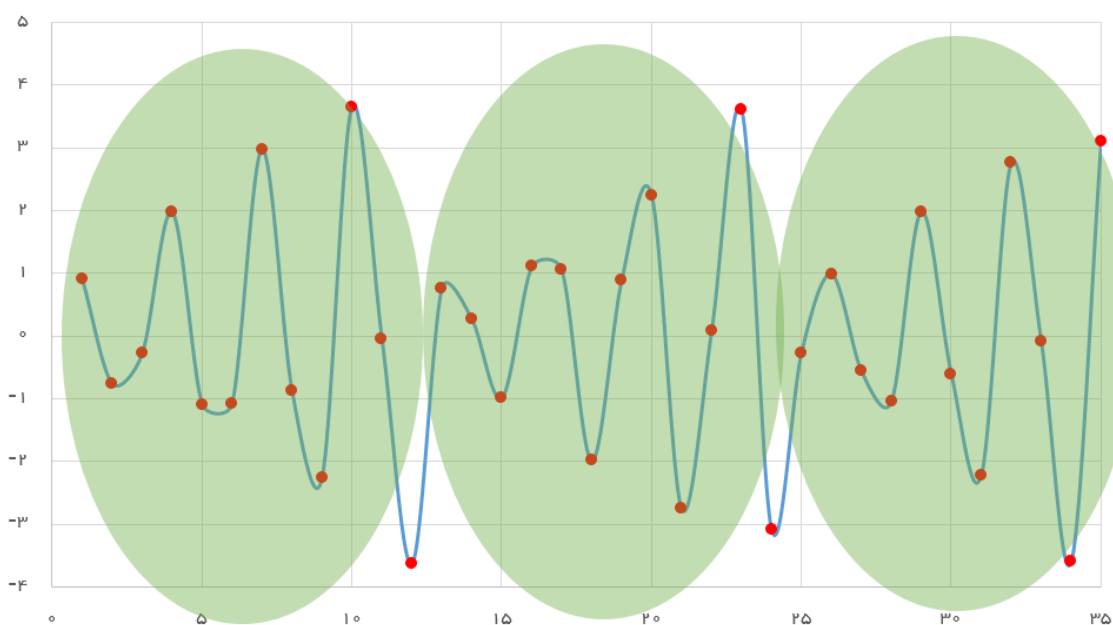

روند کاهشی

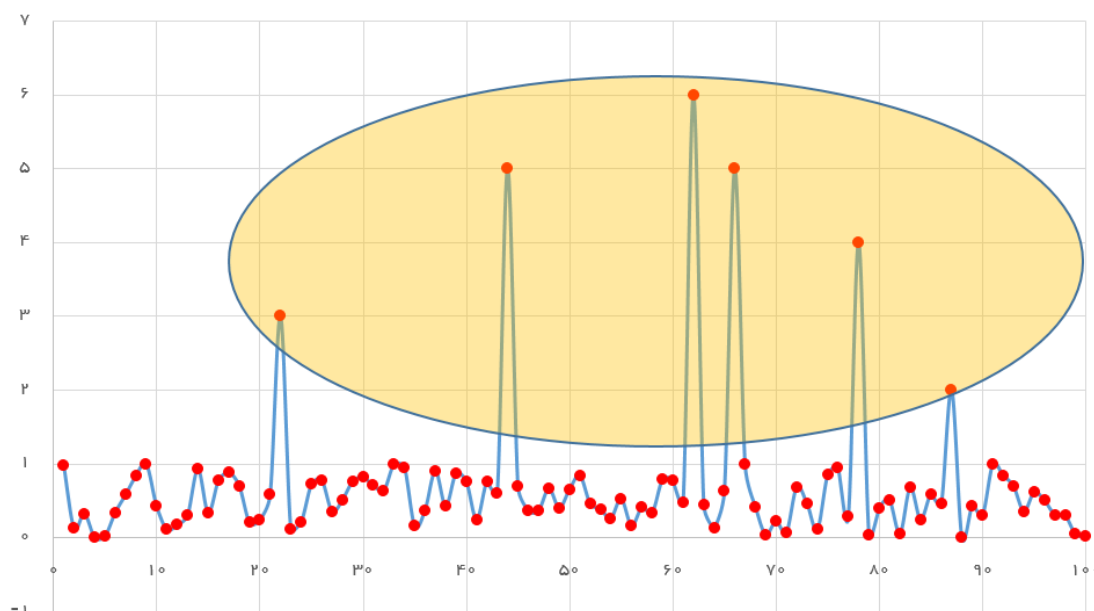
روند ثابت

تناوب (Cyclic): تغییرات یکسان و تکراری در مقاطع میان مدت، تناوب در سری زمانی نامیده می شود. معمولاً این تناوب ممکن است هر دو سال یا بیشتر اتفاق بیافتد. برای مثال تناوب در کسب و کار دارای یک چرخه چهار مرحله ای است که باعث می شود داده های مربوط به کسب و کار در یک دوره تناوب ۳ ساله تکرار شوند.

روند تناوبی

تغییرات نامعمول (Irregular): این گونه تغییرات بر اثر عوامل تصادفی و غیرقابل پیش‌بینی ایجاد می‌شوند. برای مثال زلزله یا سیل در بررسی رشد جمعیت ممکن است اثرات بزرگی داشته باشد. این مولفه بعد از شناسایی توسط نمودار ترسیم شده از سری زمانی باید حذف شود. در غیر اینصورت نتایج حاصل از تحلیل سری زمانی ممکن است گمراه کننده باشند.

تغییرات نامعمول

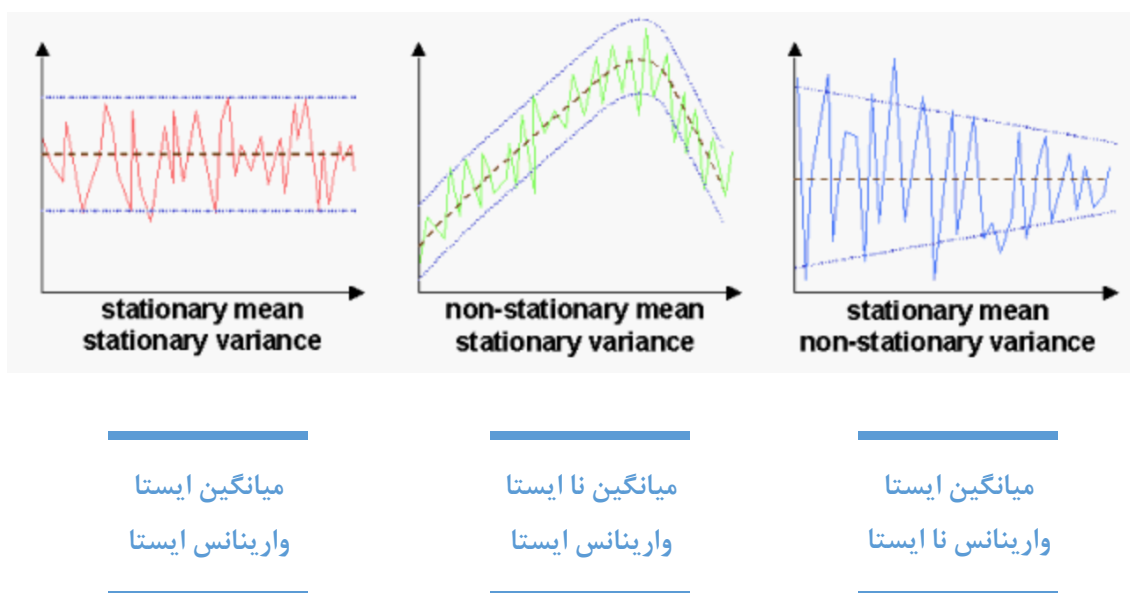
به صورت کلی در روند اطلاعات در گذر زمان اطلاعات رفتارهایی تکرار شونده دارند و با تحلیل رفتار دیتا می‌توان به رفتار آن را در آینده پیش‌بینی کرد. سری زمانی مدل های تحلیل متفاوت و گسترده‌ای دارد. که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت.

۱-۴ وضعیت ایستایی روند اطلاعات در سری زمانی

در روند اطلاعات در سری زمانی جهت تحلیل تناوب دوره ای و فصلی اطلاعات می‌بایست ایستا باشد. به این معنا که روند اطلاعات میبایست به زمان وابسته باشد اما واریانس و میانگین آن وابسته به زمان نباشد.

همانطور که در تصاویر زیر مشاهده می‌شود، در حالتی که هم واریانس و هم میانگین ایستا هستند. روند اطلاعات هرچند که به زمان وابسته است ایستا خواهد بود. از روند ایستا امکان استخراج

تناوب اطلاعات وجود دارد. در سایر روندهای نا ایستا ابتدا باید روند را ایستا کرد بعد به تحلیل دیتا پرداخت.

۱-۵ وضعیت ایستایی روند اطلاعات در سری زمانی

از آنجایی که امکان پیش‌بینی برای سری‌های زمانی ناایستا (Non-stationary) به راحتی امکان پذیر نیست، بهتر است عواملی که باعث خارج شدن سری زمانی از حالت ایستایی هستند، حذف شوند. به این ترتیب باید مولفه‌های شناسایی شده در سری زمانی را حذف کنیم. به این کار «هموار سازی» (Smoothing) یا «صافی» (Filtering) می‌گویند. روش‌های مختلفی برای هموارسازی سری زمانی وجود دارد. عملگرهای میانگین متحرک، هموارسازی نمایی ساده، روش‌های تفاضل‌گیری و لگاریتم و... به حذف مولفه‌های سری زمانی کمک می‌کنند. در این نوشتار به بررسی عملگر میانگین متحرک پرداخته و نقش آن را در حذف مولفه روند بررسی و سپس سری زمانی ایستای تولید شده را، تحلیل می‌کنیم.

۱-۵-۱ عملگر میانگین متحرک

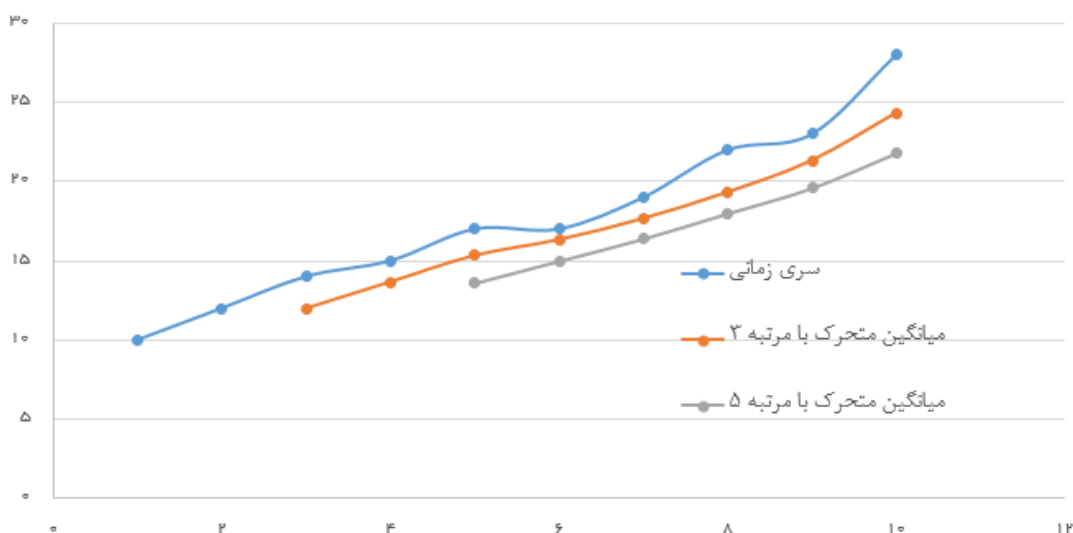
عملگر میانگین متحرک با توجه به درجه انتخابی برای میانگین‌گیری مثلاً k ، هر مقدار از سری زمانی را با میانگین $k-1$ مقدار قبلی و خودش جایگزین می‌کند. این کار به حذف روند و تشکیل الگوی

ساده برای سری زمانی کمک بسیاری می‌کند. میانگین متحرک یک روش هموارسازی داده‌ها است. البته این عملگر، مولفه روند را برای سری زمانی برآورد می‌کند تا در زمان پیش‌بینی از آن استفاده شود. واضح است که برای دو مقدار اول در سری زمانی، این کار امکان پذیر نیست زیرا نمی‌توان سه مقدار برای محاسبه میانگین در نظر گرفت. در نتیجه این گونه هموارسازی به کاهش مجموعه داده منجر می‌شود. هر چه درجه همواره سازی را بزرگتر انتخاب کنید، هموارسازی زودتر انجام خواهد شد ولی در عوض ممکن است خطای پیش‌بینی را افزایش دهد.

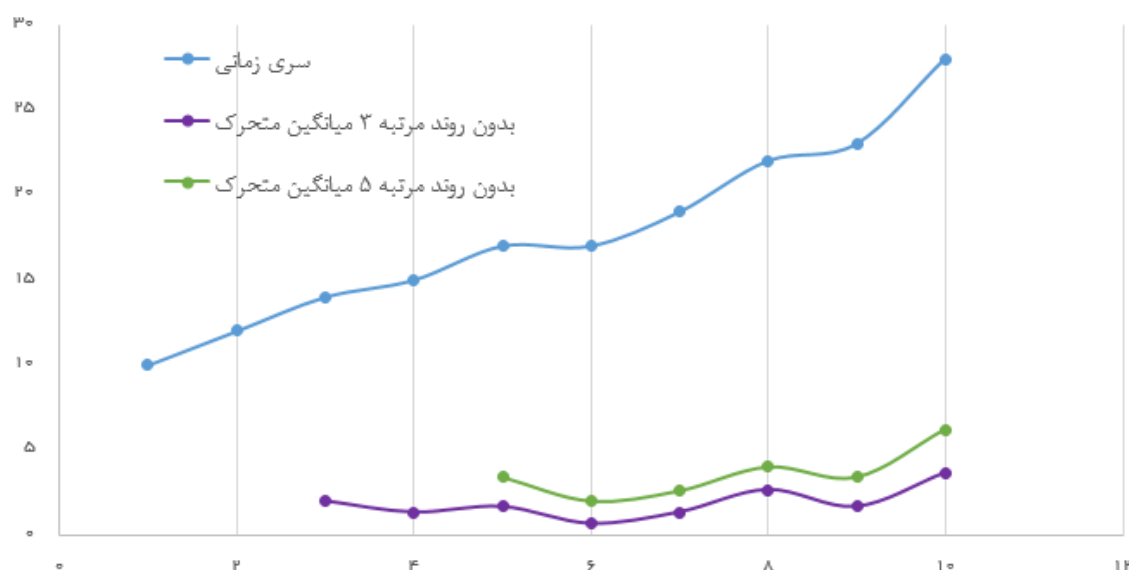
حال برای آنکه سری زمانی، خاصیت ایستایی پیدا کند و روند را از آن حذف کنیم، کافی است مقدارهای سری زمانی را از میانگین متحرک کم کنیم، سری زمانی جدید بدون روند خواهد بود. پس اگر $Y(t)$ سری زمانی باشد و $m(t)$ میانگین متحرک در زمان t در نظر گرفته شود، سری زمانی ایستای $X(t)$ به صورت زیر مورد محاسبه قرار می‌گیرد.

$$X(t) = Y(t) - m(t)$$

به تصویرهای زیر دقت کنید. در سمت راست نمودار سری زمانی به همراه مقدارهای حاصل از عملگرهای میانگین متحرک مرتبه ۳ و ۵ دیده می‌شود. همچنین در سمت راست سری زمانی نایستا به رنگ آبی و سری‌های زمانی ایستای حاصل از عملگر میانگین متحرک مرتبه ۳ و ۵ به رنگ‌های بنفش و سبز نمایش داده شده‌اند. کاملاً مشخص است که در سری‌های زمانی ایستای تولید شده، مولفه روند وجود ندارد.

سری زمانی و نتیجه عملکرد میانگین متحرک ۳ و ۵

سری زمانی اصلی و سری زمانی ایستا براساس عملگر میانگین متحرک مرتبه ۳ و ۵

۱-۶ تحلیل سری زمانی

بعد از شناسایی و حذف مولفه‌های اصلی سری زمانی، وقت آن رسیده که بتوانیم عمل پیش‌بینی را انجام دهیم، یعنی مدل ریاضی برای ارتباط بین مقادیرهای سری زمانی را پیدا کنیم. در اینجا به دو مدل پیش‌بینی سری زمانی به نام «میانگین متحرک» (Average Moving) و «اتورگرسیو» (Autoregressive) می‌پردازیم.

۱-۶-۱ روش پیش‌بینی میانگین متحرک

برای پیش‌بینی سری زمانی ایستا که روند از آن خارج شده است، می‌توان از مدل میانگین متحرک استفاده کرد. در این مدل سری زمانی $X(t)$ به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$X(t) = \theta_0 + Z(t) + \theta_1 Z(t-1) + \dots + \theta_q Z(t-q)$$

که در آن $Z(t)$ همان خطای تصادفی با میانگین صفر و واریانس ثابت است. به این مدل، میانگین متحرک مرتبه q گفته و به صورت $MA(q)$ نمایش داده می‌شود. در این مدل مقدار سری زمانی در زمان t یک ترکیب خطی از خطاها تا زمان t است.

با توجه به تعریف مدل و صفر بودن میانگین $Z(t)$ ، مشخص است که میانگین سری زمانی ایستا برابر است با θ_0 برای محاسبات راحت‌تر در مدل، می‌توان این میانگین را از سری زمانی ایستا کم کرد تا مدل به صورت زیر نوشته شود، که در آن θ_0 و θ_1 پارامترهای مدل هستند.

$$X(t) = Z(t) + \theta_1 Z(t-1) + \dots + \theta_q Z(t-q)$$

استفاده از این مدل باید با در نظر گرفتن یک شرط صورت پذیرد. شرطی که در این مدل باید رعایت شود، آن است که می‌بایست قدرمطلق ضرایب مدل کوچکتر از یک باشند.

مدل میانگین متحرک درجه ۱ به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$X(t) = Z(t) + \theta_1 Z(t-1)$$

اگر میزان خطا را برای زمان t به صورت $X(t) - Z(t)$ نشان دهیم، خواهیم داشت.

$$X(t) - Z(t) = \theta_1 Z(t-1)$$

مجموع مربعات خطا در این مدل به صورت زیر است:

$$MSE = \sum (X(t) - Z(t))^2 = \sum (\theta_1 Z(t-1))^2$$

باید توجه کرد که در زمان صفر نمی‌توان خطا را اندازه گرفت در نتیجه محاسبه خطا و مقدار سری زمانی از زمان یک محاسبه شده که میزان خطا بعد از برآورد پارامتر محاسبه شده است.

۲-۶-۱ روش پیش‌بینی اتورگرسیو

اگر مقدارهای سری زمانی ایستا به صورتی باشند که به مقدارهای قبلی خود بستگی داشته باشند، از مدل اتورگرسیو استفاده می‌شود. در این حالت p را تعداد مشاهدات گذشته در نظر می‌گیریم که برای پیش‌بینی یک مقدار در نظر گرفته می‌شود. بنابراین می‌توانیم مدل اتورگرسیو را برای سری زمانی ایستا $X(t)$ به صورت زیر بنویسیم:

$$X(t) = a_0 + a_1 X(t-1) + a_2 X(t-2) + \dots + a_p X(t-p) + Z(t)$$

در این رابطه $a_0, a_1, a_2, \dots, a_p$ پارامترهای مدل اتورگرسیو و $Z(t)$ خطای تصادفی در نظر گرفته می‌شود. چنین مدلی را به صورت $AR(p)$ نشان می‌دهند و p را مرتبه مدل می‌نامند. انتخاب مقدار p نیاز به بررسی سری زمانی و میزان همبستگی مقدارهای سری زمانی به یکدیگر دارد.

از آنجایی که این مدل به مانند یک مدل رگرسیون نوشته شده، به آن مدل اتورگرسیو می‌گویند، با توجه به اینکه برای $X(t)$ رگرسیون روی مقدارهای گذشته ایجاد شده، شرط استقلال متغیرهای توصیفی حداقل برای تعداد دسته‌های کوچکتر از p وجود نخواهد داشت. همچنین مقدار حال حاضر سری زمانی فقط به p مقدار قبلی وابسته بوده و به قبل از آن ارتباطی ندارد.

معمولا برای بررسی سری زمانی ایستا از مدل اتورگرسیو مرتبه اول یا دوم استفاده می‌شود. مدل اتورگرسیو مرتبه اول به صورت زیر است:

$$X(t) = a_0 + a_1 X(t-1) + Z(t)$$

حال برای بدست آوردن ضریب a_1 و a_0 کافی است که رگرسیون حاصل از مقادیرهای $X(t)$ را روی $X(t-1)$ بدست آوریم. توجه داریم که در این حالت، روی سری زمانی ایستا محاسبات باید انجام پذیرد.

۳-۶-۱ روش پیش‌بینی میانگین متحرک-اتورگرسیو

با توجه به خصوصیات هر یک از روش‌های میانگین متحرک و اتورگرسیو، امکان ترکیب این دو روش نیز وجود دارد. چنین مدلی به نام میانگین متحرک-اتورگرسیو معروف است و در چنین حالتی مدل را به صورت $ARMA(p,q)$ نشان می‌دهند. رابطه بین مقادیرهای سری زمانی ایستا در این مدل به صورت زیر قابل مشاهده است:

$$X(t) = a_0 + a_1 X(t-1) + \dots + a_p X(t-p) + Z(t) + \theta_1 Z(t-1) + \dots + \theta_q Z(t-q)$$

با توجه به این موضوع مدل $ARMA(1,1)$ به صورت زیر در خواهد آمد:

$$X(t) = a_0 + a_1 X(t-1) + Z(t) + \theta_1 Z(t-1)$$

در این بخش با کلیات سری زمانی آشنا شدیم در بخش بعد به تولید آن با استفاده از امکانات زبان پایتون می‌پردازیم.

فصل دوم

پیاده سازی سری زمانی تک متغیره با زبان پایتون

۲-۱ مقدمه

در این پروژه، قصد داریم با زبان برنامه نویسی پایتون سری زمانی تک متغیره را پیاده سازی نماییم. سری زمانی از جمله روش‌های تحلیل داده است که به محققان امکان بررسی روند و رفتار یک شاخص در گذر زمان را می‌دهد. در ضمن با استفاده از آن می‌توان پیشبینی کرد که احتمالاً رفتار آن شاخص در آینده به چه صورت است. مثلاً می‌توان رفتار شاخص نقدینگی، طلا، ارز و غیره را پیشبینی نمود. اما در دنیا واقعی همانطور که مستحضر هستید، شاخص‌های مختلف بر یکدیگر اثرگذار هستند. لذا پیشبینی‌های سری زمانی تک متغیره دقیق نیستند. اما تحلیل خوبی از رفتار شاخص را در اختیار محققان قرار می‌دهند، که می‌تواند به آنها در سایر مدل پیشبینی مانند VAR، رگرسیون و شبکه عصبی کمک شایانی بنماید.

در این پروژه ابتدا روال نصب نیازمندیهای تولید سری زمانی را توضیح می‌دهیم. سپس به توضیح امکانات سامانه تولید شده خواهیم پرداخت.

۲-۲ نصب نیازمندیهای تولید سامانه

زبان پایتون و ماژول‌های تولید شده برپایه آن به دلیل متن باز بودن دایما در حال تغییر هستند و این تغییرات موجب می‌گردد که در نسخه‌های متفاوت از این ماژول‌ها یکدیگر را پشتیبانی نکنند. لذا توصیه می‌گردد که یک محیط مناسب برای تولید نرم افزار خود محیا سازیم. برای تولید این محیط در این سامانه از نرم‌افزار **Anaconda** نسخه ۳ استفاده می‌نماییم. این نرم‌افزار یک سیستم مدیریت محیط است که در آن می‌توان تمام ماژول‌های مورد نیاز فرآیند تولید را نصب و اطمینان حاصل کرد که با سایر امکانات موجود در سیستم ما تداخل نخواهد داشت. پس گام اول نصب نرم افزار **Anaconda** است.

پس از نصب نرم افزار **Anaconda** با دستور زیر یک محیط ایجاد می‌نماییم. این دستور نسخه پایتون مورد نیاز ما را نیز نصب خواهد کرد.

```
conda create -n myenv python=3.6
```

در این پروژه از ماژول **StatsModels** برای سری‌های زمانی استفاده می‌نماییم. برای نصب آن از دستور زیر استفاده می‌نماییم.

```
conda install -c conda-forge statsmodels
```

سایر نیازمندیهای تولید را که شامل امکانات ایجاد **API** و نیازمندیهای کار با دیتای پایتون است، را نصب می‌کنیم.

```
conda install -c anaconda pylint
conda install -c conda-forge matplotlib
conda install -c conda-forge tensorflow
conda install -c conda-forge scikit-learn
conda install -c anaconda flask
```

در گام بعدی برای اجرای پایتون در Microsoft Visual Studio از Nuget مازول پایتون زیر را نصب می نماییم.

Install-Package pythonnet -Version 2.3.0-py35-dotnet

پس از نصب موارد بالا، امکان شروع تولید را خواهیم داشت. در بخش بعدی مشخصات نرم افزاری سامانه تحلیل سری زمانی به صورت خلاصه ذکر خواهد شد.

۲-۳ مشخصات نرم افزاری پروژه

این نرم افزار شامل دو بخش است که بخش تحلیل سری زمانی در محیط پایتون با استفاده از مازول Statsmodels تولید شده است و قسمت رابط کاربری آن به زبان C# به صورت Web-Application تولید شده است.

در این سامانه از معماری ASP.NET استفاده شده است. در ضمن از امکانات دیگری مانند HighChart برای نمایش نمودارها، JQuery، CSS برای طراحی رابط کاربری استفاده شده است.

جهت ارتباط دو بخش سامانه از Web API استفاده شده است و برای انتقال اطلاعات از رابط کاربری به API و دریافت پاسخ از JSON و متد Post بهره برده است.

۲-۴ پیاده سازی سری زمانی با زبان پایتون

در این بخش با استفاده از زبان پایتون و مازول تولید شده StatsModel آن سری زمانی تک متغیره با متدهای ARMA، ARIMA، SARIMA پیاده سازی می نماییم. این مدل ها که همگی از انواع سری زمانی تک متغیره هستند، در ادامه توضیح داده خواهند شد.

۲-۱-۱ تعریف انواع مدل های سری زمانی

در ادامه هر یک از مدل های سری زمانی تولید شده توضیح داده خواهد شد.

۲-۱-۱-۱ مدل سری زمانی ARMA

این مدل جهت تحلیل داده‌های مورد نظر کاربر، مدل‌های میانگین متحرک (MA) و اتورگرسیون (AR) با هم ترکیب می‌نماید. در این مازول ایستا بودن دیتا به دلیل ساختار مدل بسیار مهم است و بدون آن این مدل پاسخگو نخواهد بود.

۲-۱-۱-۲ مدل سری زمانی ARIMA

این مدل جهت تحلیل داده‌های مورد نظر کاربر، علاوه بر ترکیب مدل‌های میانگین متحرک (MA) و اتورگرسیون (AR)، بسیاری از اطلاعات نایستا را پشتیبانی می‌نماید. این مدل خود وظیفه ایستا کردن اطلاعات را با امکان تفاضل‌گیری به عهده می‌گیرد. اما تعداد دوره تفاضل باید به مدل اعلام گردد.

۲-۱-۱-۳ مدل سری زمانی SARIMA

این مدل مانند مدل ARIMA است، با این تفاوت که روند فصلی اطلاعات را نیز پشتیبانی می‌نماید.

۲-۱-۲ وقفه‌ها (Lags)

برای میانگین متحرک و اتورگرسیون می‌بایست مشخص کرد که با چند دوره قبل باید تحلیل انجام شد. برای این کار از متدهای Partial Autocorrelation Function (pacf) و Autocorrelation Function (acf) استفاده می‌نماییم، که یک نمودار در اختیار کاربر قرار می‌دهد که از طریق آن با شمارش تعداد دوره‌هایی که از قسمت آبی نمودار خارج شده، تعداد Lag های میانگین متحرک و اتورگرسیون را تشخیص می‌دهد. Pacf جهت دروه‌های اتورگرسیون و acf برای دوره های میانگین متحرک است. پیاده‌سازی و نمودار نمونه در زیر آمده است.

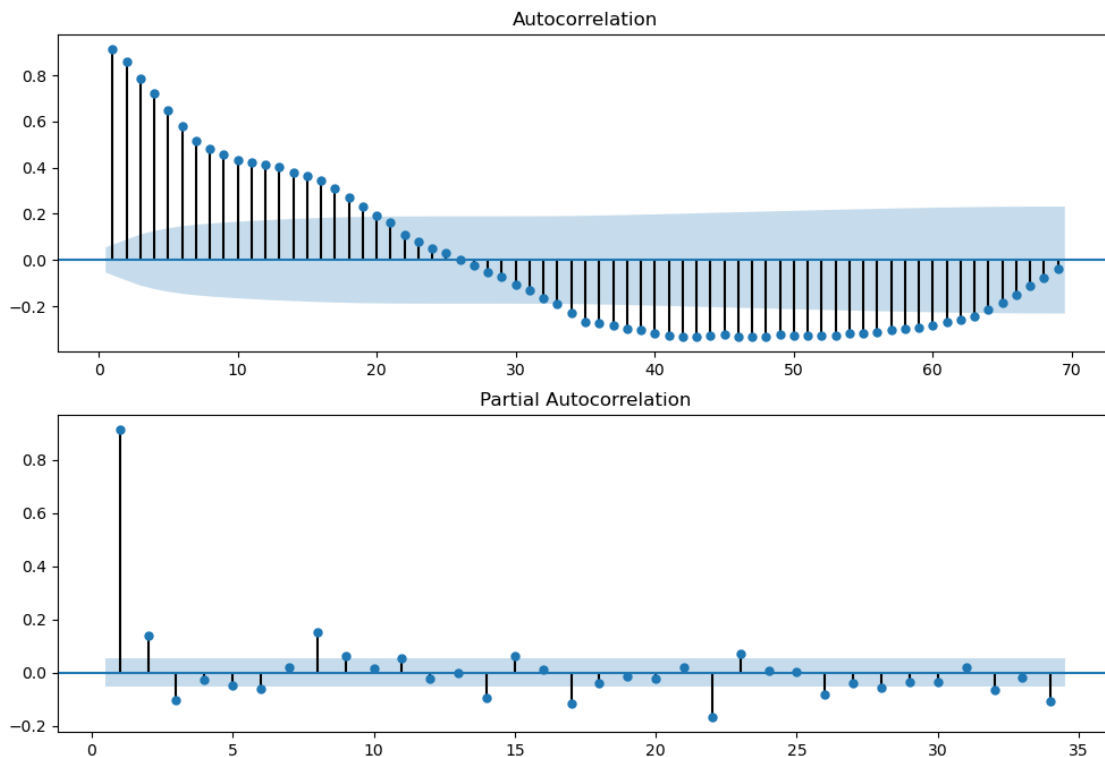
قسمت API:

```
@app.route('/Pacf', methods=["Post"])
def GetPlots():
    try:
        data = json.loads(json.dumps(request.json['Data']))
        fileName = ts.PlotAcf(data)
        return jsonify({"fileName": fileName})
    except:
        return jsonify({'PredictResult': '', 'forecast': '', 'Exception':
        GetException()})
```

پیاده سازی متد تولید نمودار مذکور:

```
def PlotAcf(data):
    df = pd.DataFrame.from_dict(data)
    df.riders = df.riders.astype('float32')
    fig = plt.figure(figsize=(12,8))
    ax1 = fig.add_subplot(211)
    data = df['riders'].iloc[1:]
    lag = df.shape[0] - 2
    fig = sm.graphics.tsa.plot_acf(data, lags=lag,alpha=.65, ax=ax1,zero=False)
    ax2 = fig.add_subplot(212)
    lag = lag / 2
    fig = sm.graphics.tsa.plot_pacf(data, lags=lag,alpha=.65, ax=ax2,method='ywm',zero=False)
    fileName = str(uuid.uuid4()) + ".png"
    plt.savefig("PacfPlot/" + fileName)
    return fileName
```

نمودار نمونه:

۳-۱-۲ تجزیه و تحلیل روند اطلاعات (Partial Fraction Decomposition)

پس از یافتن وقفه‌ها (Lags)، نوبت به تحلیل روند اطلاعات است. به این معنا که روند عملکرد (Trend) و رفتار فصلی (Seasonal) و خطای رفتار فصلی (Residual) شاخص مورد نظر را استخراج می‌کنیم. این اطلاعات به تشخیص وقفه‌های فصلی و میزان تفاضل مورد نیاز کمک

می‌نمایید. در زیر پیاده سازی این متد آمده است و در نهایت نمودارهای مورد نیاز روندها را به کاربر نمایش می‌دهد.

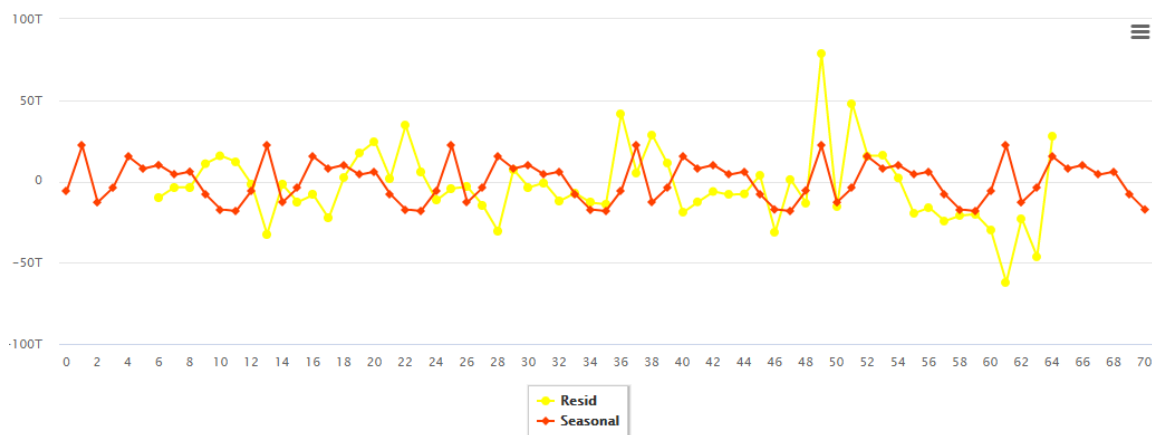
قسمت API:

```
@app.route('/decompose', methods=["Post"])
def GetDecompose():
    try:
        data = json.loads(json.dumps(request.json['Data']))
        decomposition = ts.Decompose(data)
        result = {"trend": dict(zip(decomposition.trend.index.format(),
        decomposition.trend.fillna('null'))), "resid": dict(zip(decomposition.resid.index.format(),
        decomposition.resid.fillna('null'))), "seasonal":
        dict(zip(decomposition.seasonal.index.format(), decomposition.seasonal.fillna('null'))),
        'Exception': ''}
        return jsonify(result)
    except:
        return jsonify({'PredictResult': '', 'forecast': '', 'Exception': GetException()})
```

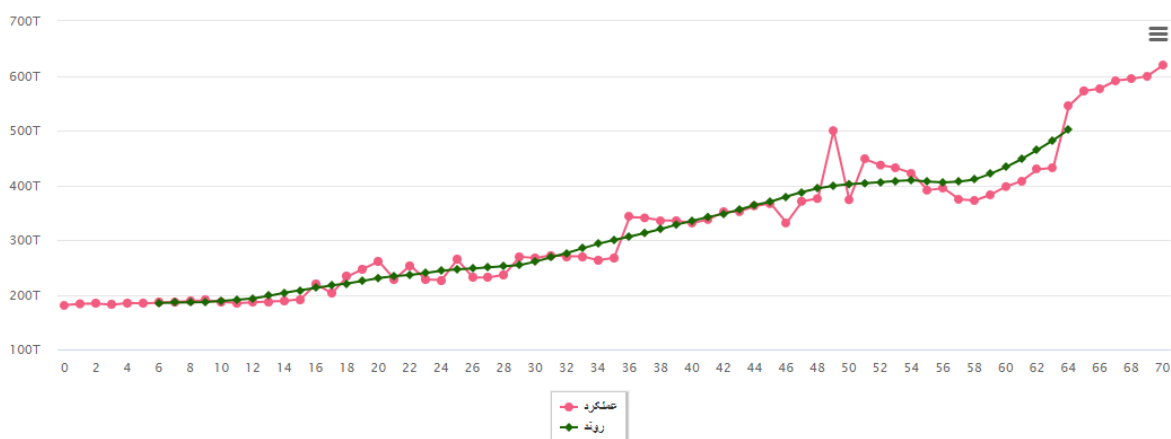
پیاده سازی متد تجزیه:

```
def Decompose(data):
    df = pd.DataFrame.from_dict(data)
    df.riders = df.riders.astype('float32')
    decomposition = seasonal_decompose(df.riders, freq=12)
    return decomposition
```

نمودار روند فصلی:

نمودار روند عملکرد:

۴-۱-۲ پیشبینی (Forecasting)

در این مرحله امکان پیشبینی براساس سری زمانی را تولید می‌نماییم. در این بخش با توجه به مدل پیشبینی مورد نظر کاربر و تعداد وقفه‌های انتخاب شده توسط ایشان، پیشبینی انجام و نتیجه به صورت نمودار در اختیار کاربر قرار می‌گیرد. در این بخش برای تمامی مدل‌ها یک API تعریف شده است، اما هر مدل مجزا تولید گردیده است. در ادامه نحوه پیاده سازی آمده است.

۴-۱-۱ پیاده سازی API

این وب سرویس هر سه مدل پیشبینی را دریافت و متد مربوطه را اجرا و نتیجه را به صورت JSON به سامانه ارائه می‌نماید. کد این وب سرویس در زیر آمده است.

```
@app.route('/ForeCast', methods=["Post"])
def ForeCast():
    try:
        perdictcount, forecastSteps, p, q, d, s, cType = GetParameters(request)
        data = json.loads(json.dumps(request.json['Data']))

        PredictResult, forecast, aic, hqic = ts.main(data, forecastSteps, perdictcount, p, q, d,
        s, cType)

        result = {'PredictResult': PredictResult,
        'forecast': forecast,
        'aic': aic,
        'hqic': hqic,
        'Exception': ''}
        return jsonify(result)
    except:
        return jsonify({'PredictResult': '', 'forecast': '', 'Exception':
        GetException()})
```

ARMA پیاده سازی ۲-۱-۴-۲

پیاده سازی ARMA در زیر آمده است.

```
def Arma(df):
    mod = ARMA(df.riders, order=(p,q))
    results = mod.fit()

    aic = results.aic
    hqic = results.hqic

    bound = df.shape[0] - 1
    lowerbond = bound - _perdictcount
    predict = results.predict(start = lowerbond + 1, end = bound, dynamic = False)
    forecats = results.forecast(_forecastSteps)
    counter = 0
    data = {}
    for k in forecats[0]:
        counter +=1
        data[counter] =k

    return predict, data,aic,hqic
```

ARIMA پیاده سازی ۲-۱-۴-۳

پیاده سازی ARIMA در زیر آمده است.

```
def Arima(df):
    #try:
    mod = ARIMA(df.riders, order=(p, d, q))
    results = mod.fit()

    aic = results.aic
    hqic = results.hqic

    bound = df.shape[0] - 1
    lowerbond = bound - _perdictcount
    predict = results.predict(start = lowerbond + 1, end = bound, dynamic = False)
    forecats = results.forecast(_forecastSteps)
    data = {}
    counter =0
    for k in forecats[0]:
        counter +=1
        data[counter] =k

    return predict, data,aic,hqic
```

۳-۴-۱ پیاده سازی SARIMA

پیاده سازی SARIMA در زیر آمده است.

```
def Sarima(df):
    mod = sm.tsa.SARIMAX(df.riders, order=(p, d, q), seasonal_order=(1, 1, 0, s),
enforce_stationarity=False)
    results = mod.fit()

    aic = results.aic
    hqic = results.hqic

    bound = df.shape[0] - 1
    lowerbound = bound - _perdictcount
    predict = results.predict(start = lowerbound + 1, end = bound, dynamic = False)
    forecats = results.forecast(_forcastSteps)
    data = {}
    counter =0
    for k in forecats:
        counter +=1
        data[counter] =k
    return predict, data,aic,hqic
```

۳-۴-۱ نمودار پیشبینی

در این بخش نتیجه پیشبینی به صورت نمودار به کاربر نمایش داده می‌شود. در این نمودار قسمت سبز رنگ روند عملکرد شاخص است. قسمت طوسی رنگ فرآیند تطبیق روند در پردازش سری زمانی است. و در نهایت در قسمت ارغوانی پیشبینی شاخص قابل مشاهده است.

۵-۲ پیاده‌سازی رابط کاربری

این بخش با استفاده از زبان C# و در محیط ویژال استودیو با 4.7.2 .NET Framework پیاده سازی شده است. البته در یک کنترل نیز از زبان Visual Basic نیز بهره بداری گردیده است. در ضمن از امکانات دیگری مانند JQUERY, CSS, HTML نیز برای تولید رابط گرافیکی کاربر استفاده شده است. این برنامه شامل مدل‌های مختلف برای انتقال داده، سرویس‌های ارتباط با پایتون، فرم ارتباط با کاربر و کنترل‌های مورد نیاز است که موجب می‌گردد کاربر تعامل مناسب با این سامانه داشته باشد.

۱-۲-۲ رابطہ گرافیکی

رابط گرافیکی که شامل قسمت‌های مختلف است، امکان ورود اطلاعات، مشاهده نمودارهای روند، تعیین مدل پیش‌بینی و در نهایت نمودار پیش‌بینی است که در ادامه به آن‌ها خواهیم پرداخت.

۱-۱-۲ ورود اطلاعات عملکرد

در این بخش کاربر امکان ورود اطلاعات روند عملکرد شاخص به صورت مقادیر جدا شده با کاما است. تصویر آن در زیر آمده است. پس از ورود اطلاعات کاربر با زدن دکمه تایید امکان تجزیه اطلاعات را خواهد داشت.

سامانه تحلیل سری زمانی

سری زمانی تک متغیره

مقام اول:

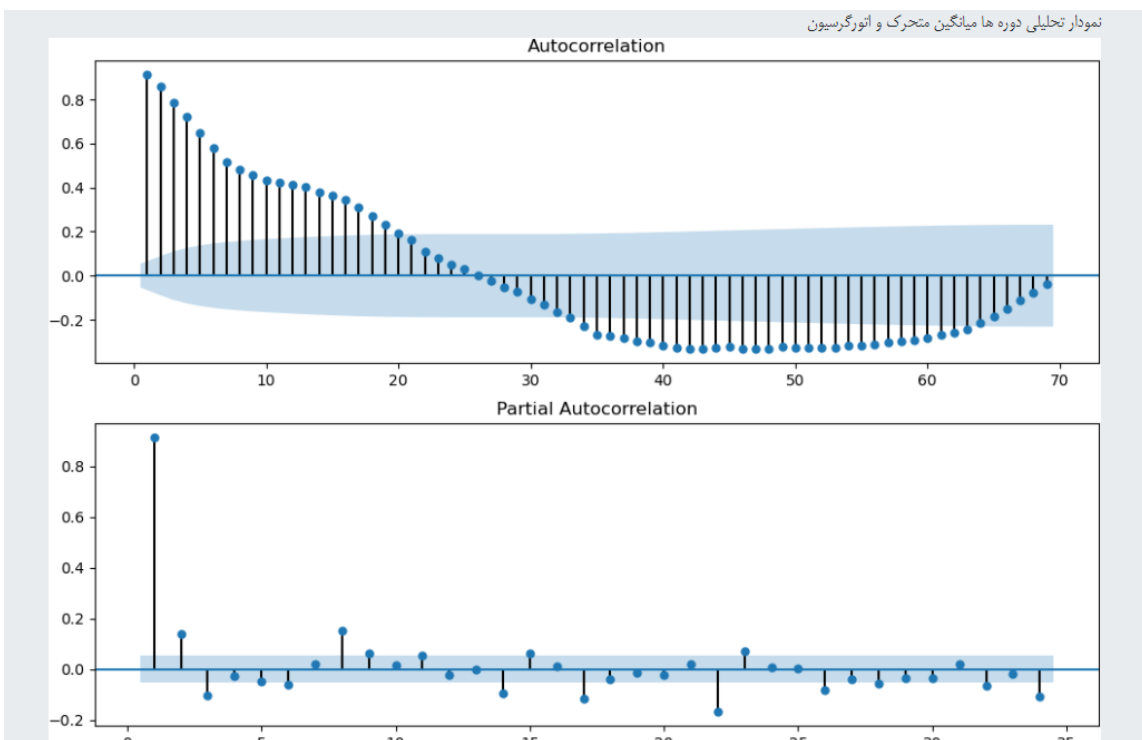
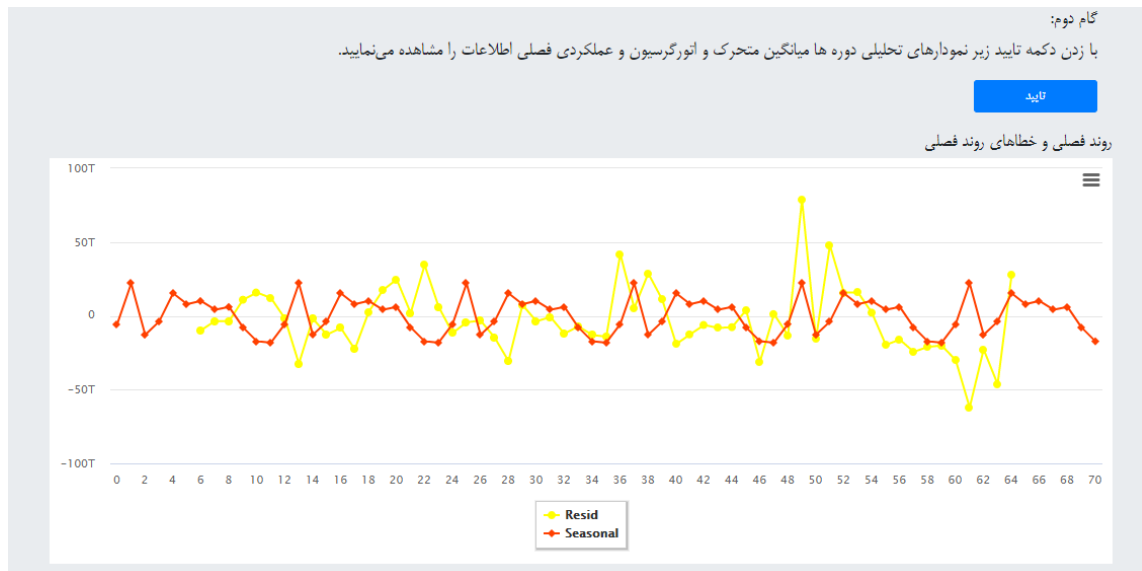
در این گام اطلاعات مورد نظر را به صورت CSV در محل تعیین شده وارد نمایید.

1A-9F5F9F59-Y, 1ATY-YA, 9Y-1Y, 1ATYATYF91A9A
1AFA-YTF9F9F, 1A2YA-TTY92Y1F, 1ATYF9A-F-9501
1A5F-1FA9F9F59, 1A3YA-1F6A0-Y, 1A0Y-9-F999F9A
1ATY9T1YATYF9A, 1AY-Y1ATF9A-Y, 1ATYF9YF9A-F-9
1A9Y-1A3F9A3, 1A5F1Y1F59Y1A, 1A0Y5ATYTY9A0

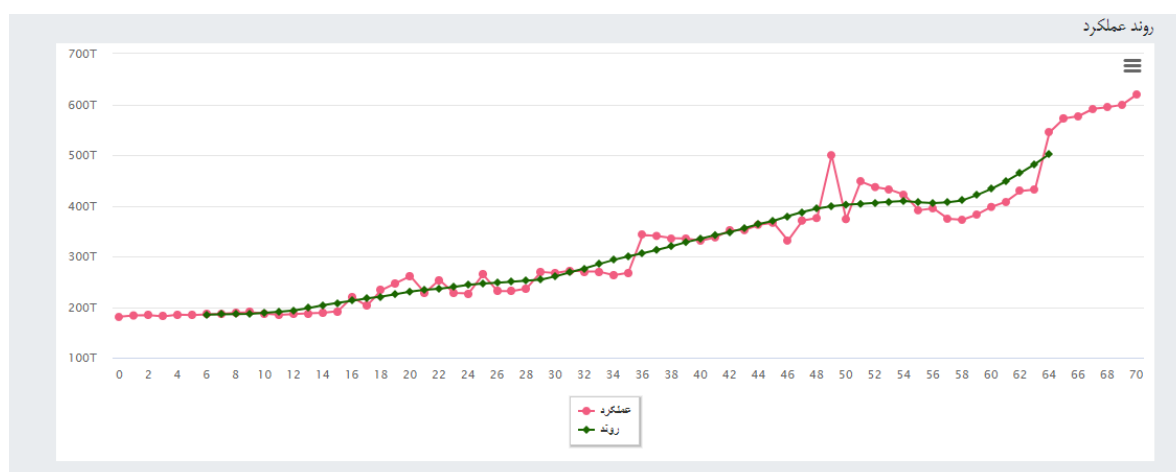
مقادیر عملکرد

۲-۲-۱-۲ تجزیه و تحلیل اطلاعات

پس از ورود اطلاعات کاربر با زدن دکمه تایید امکان مشاهده نمودارهای روند عملکرد، فصلی و خطا را خواهد داشت و بر اساس آنها امکان تحلیل روند عملکرد شاخص برای ایشان فراهم خواهد گردید.

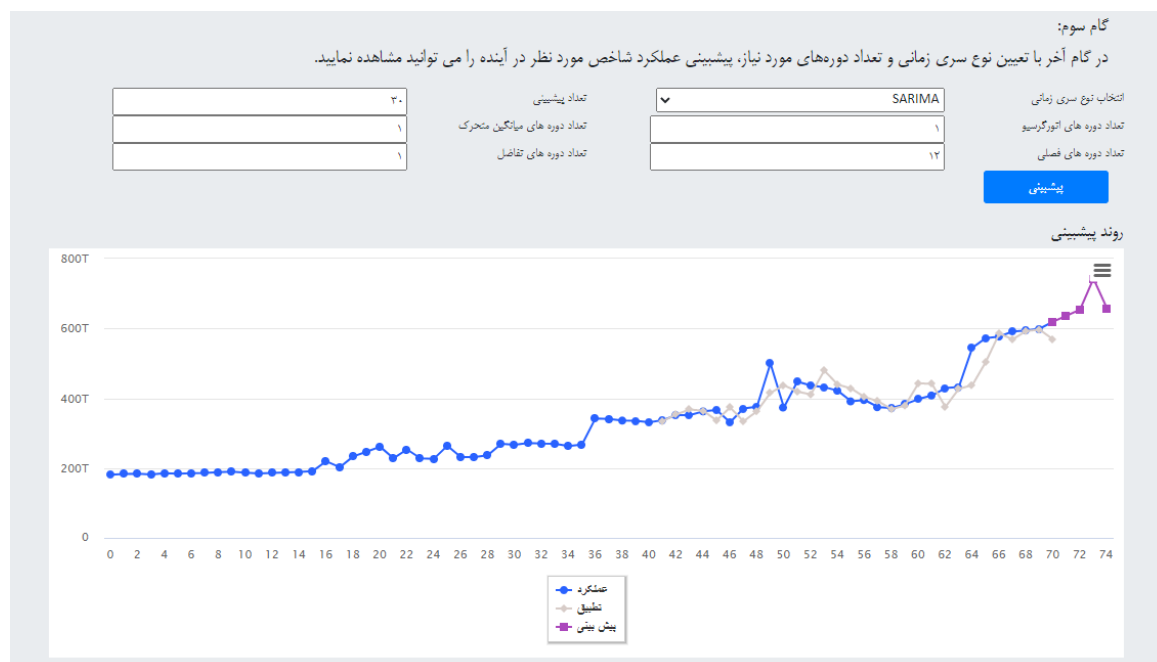

و در نهایت روند عملکرد شاخص نیز نمایش داده می شود. که در صفحه بعد نمودار آن نیز آمده است.

۳-۲-۱ تعیین مدل ها و وقفه ها

در این قسمت کاربر سامانه مدل ها و وقفه های مورد نظر خود را برای میانگین متحرک، اتورگرسیو، وقفه های روند فصلی و تفاضلی تعیین می نماید و با زدن دکمه تایید به بخش پیشبینی خواهد رفت که در آنجا می تواند نمودار پیشبینی شاخص مورد نظر خود را مشاهده نماید.

تقدیر

در پایان از زحمات استاد ارجمندم جناب آقای دکتر سیدعلی رضوی ابراهیمی کمال تشکر و امتنان را دارم
و برای ایشان از درگاه خداوند سلامتی و بهروزی روز افزون آرزومندم.

Payam Noor University

Developing time series by python

A Project Report
Presented to:

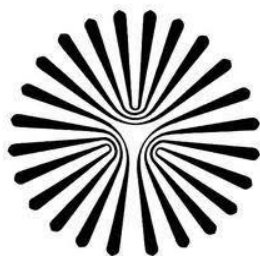
Department of Information Technology and Communication
Faculty of Engineering
Payam Noor University of North Tehran

In Partial Fulfillment of the Requirement for the degree of
Bachelor of Science in
Computer Engineering

Advisor:
DR. Seyed Ali Razavi Ebrahimi

By:
Farzad Sahraei

Jan 2021

Payam Noor University

Developing time series by python

A Project Report
Presented to:

Department of Information Technology and Communication
Faculty of Engineering
Payam Noor University of North Tehran

In Partial Fulfillment of the Requirement for the degree of
Bachelor of Science in
Computer Engineering

Advisor:
DR. Seyed Ali Razavi Ebrahimi

By:
Farzad Sahraei

Jan 2021

